

Termurenlaan (Aalst, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017F368

Juni – Juli 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Wouter Van Goidsenhoven, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen	4
2.1 Administratieve gegevens	4
2.2 Synthese	6
2.3 Gemotiveerd advies	7
2.4 Conclusie	7
Deel 3: Bibliografie.....	8

FIGURENLIJST (2017F368)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt).....	5
--	---

TABELLENLIJST (2017F368)

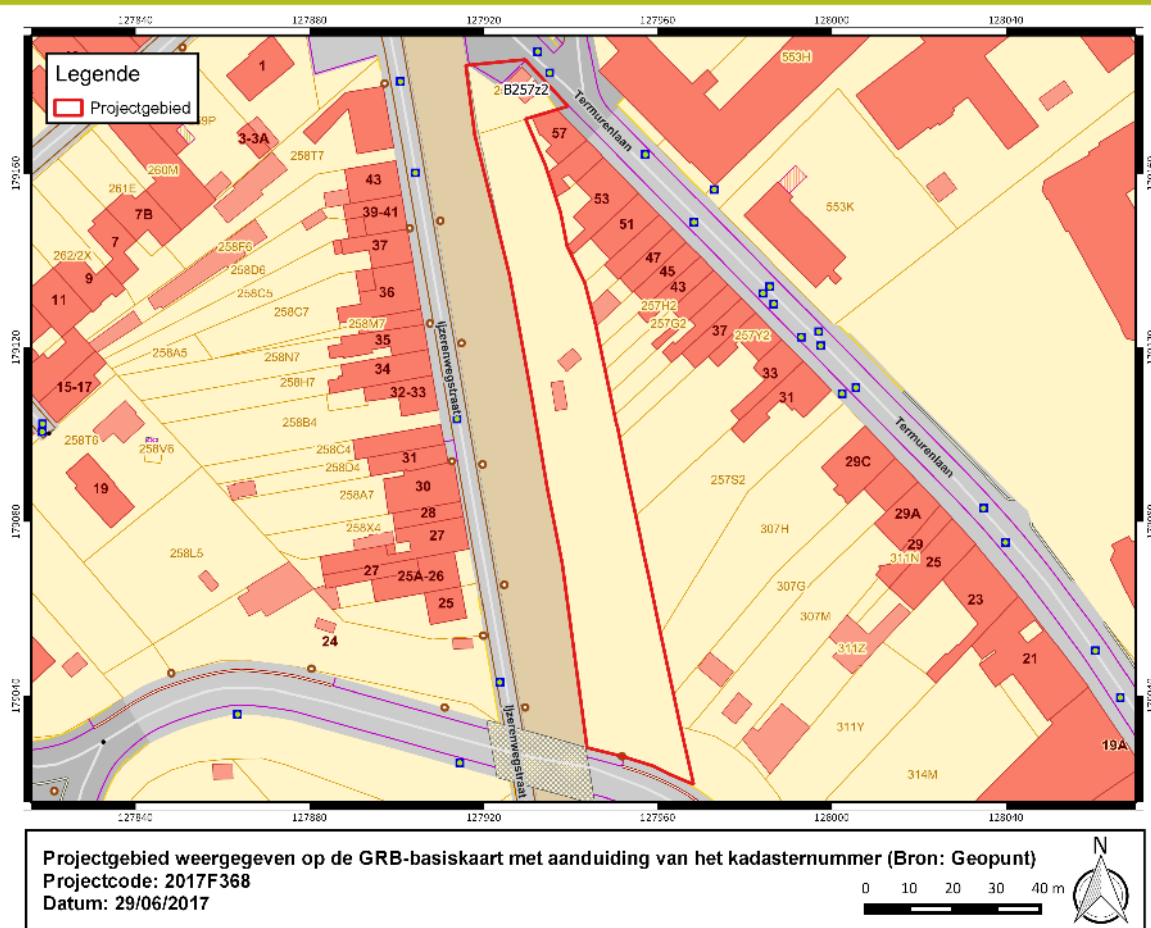
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	4
--	---

Deel 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	NMBS STATIONS B-ST.1W2 Onderhoud Stations NW Koningin Maria-Hendrikaplein 2 9000 GENT	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Aalst
	Deelgemeente	Erembodegem
	Postcode	9320
	Adres	Termurenlaan 9320 Erembodegem
	Toponiem	Termurenlaan
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 127754 Y _{min} = 178969 X _{max} = 128120 Y _{max} = 179223
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Aalst, Afdeling 12, Sectie B, nr 257z ² + openbaar domein Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt)

2.2 Synthese

De NMBS plant de realisatie van een parkeergelegenheid in Erembodegem, een deelgemeente van stad Aalst in de provincie Oost-Vlaanderen. Het terrein is ca. 0,3ha groot en ligt momenteel braak. Het projectgebied grenst in het westen integraal aan de spoorlijn tussen Aalst en Denderleeuw. De geplande werken impliceren een bodemingreep over het gehele projectgebied die nergens dieper gaat dan 50cm onder het maaiveld.

Het terrein is volgens de traditionele landschappenkaart gelegen in stedelijk gebied, in de zandleemstreek. De Quartair geologische kaart duidt het plangebied aan als bestaande uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Hierop kunnen hellingsafzettingen voorkomen.

Het terrein bevindt zich op een hoogte van 12m TAW op de rand van het Denderalluvium. Dit impliceert de mogelijke aanwezigheid van oud colluvium. Het archeologisch leesbaar niveau zal zich in principe direct onder de bouwvoor of onder het eventuele colluviumdek bevinden.

Cartografische bronnen geven geen bebouwing weer binnen de grenzen van het projectgebied. Het projectgebied situeert zich zo'n 150m ten noordwesten van de dorpskern van Erembodegem, dat in historische bronnen voor het eerst vermeld wordt in 1146. Het projectgebied werd vermoedelijk lange tijd gebruikt als landbouwterrein, en evolueerde vervolgens in 19de-20ste eeuw in het kader van de groei van Erembodegem, als dichtbevolkte randgemeente van stad Aalst, tot semi-braakliggend terrein, omsloten door spoorlijn en bebouwing. De orthofoto's geven aan dat het projectgebied inderdaad grotendeels braakliggend was in de loop van de tweede helft van de 20ste eeuw. Het terrein was en is nog steeds in gebruik van de NMBS, die er enkele kleine functionele structuurtjes op inplantte, en delen van het terrein tijdelijk voorzag van verharding. De NMBS gebruikte het terrein in de loop van de 20ste eeuw vooral als goederenkoer, waar schoonmaak en opslag van goederentreinen gebeurde.

Dit gebruik wordt weerspiegeld in het booronderzoek dat werd uitgevoerd in het kader van de geplande werken. Op de noordelijke helft van het terrein werd asballastpuin aangetroffen in de bovenste 55cm van de ondergrond; asballast is een relict van de funderingswerken voor sporen, perrons, parkings, dienstwegen en terreinverhardingen waarbij steenkool, verbrand in stoomlocomotieven tussen 1835 tot ca. 1950, werd aangewend. Ook op de zuidelijke helft van het terrein werd in de bovenste 55cm puinhoudend zand aangetroffen. Het booronderzoek wees aldus op een antropogeen verstoorde ondergrond tot op een diepte van minstens 55cm –Mv over de gehele oppervlakte van het projectgebied.

Op het plangebied zelf zijn geen archeologische waarden gekend. In de ruime omgeving werden reeds verschillende archeologische onderzoeken uitgevoerd en dit reflecteert zich ook in de CAI. Onder andere Peter Van Geit vermeldt in zijn thesis over het archeologisch onderzoek in de gemeente Erembodegem dat er zich net ten noorden van het plangebied een laatmiddeleeuwse site met walgracht bevindt. Vlakbij werd een Romeins bronzen wagenelement aangetroffen, momenteel bewaard in het Jubelparkmuseum te Brussel. Net ten westen van het plangebied werd in het kader van hetzelfde onderzoek in een 1986 een veldprospectie uitgevoerd. Hierbij kwam lithisch materiaal uit steentijd en aardewerk uit de Romeinse tijd aan het licht.

Uit de CAI indicatoren kan afgeleid worden dat de trefkans op archeologische sporen voor Steentijd, Romeinse tijd en Middeleeuwen in dit gebied aanzienlijk is.

Gelet op de landschappelijke situatie aan de rand van het Denderalluvium en de vele gekende archeologische waarden in de omgeving is het archeologisch potentieel van de planlocatie beduidend. Het uitgevoerde bodemonderzoek heeft echter aangegeven dat het terrein tot zeker 55cm onder maaiveld antropogeen werd verstoord. In combinatie met het gegeven dat de geplande werken nergens dieper

zullen reiken dan 50cm onder maaiveld, dient bijgevolg geconcludeerd worden dat de kans dat de werken archeologische relevante lagen zullen aansnijden bijzonder klein is.

2.3 Gemotiveerd advies

Voor de geplande werken aan de Termurenlaan te Erembodegem worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen. De vermoede mate van verstoring, in combinatie met de beperkte diepte van de geplande werken, vormt voldoende argument om af te zien van verder onderzoek.

Op basis van de 10 boringen die uitgevoerd werden kan gesteld worden dat de bodem van het plangebied voor minstens de bovenste 55cm bestaat uit antropogeen verstoorde grond. Dit betekent dat het archeologisch leesbare niveau zich ofwel onder deze verstoorde laag bevindt, ofwel reeds verstoord werd. Indien de eventueel archeologisch relevante laag nog onverstoord aanwezig is onder 55cm onder maaiveld, loopt deze geen risico door de geplande werken. Deze werken zullen immers slechts tot max. 50cm onder maaiveld reiken.

Wezenlijke resultaten, die een meerwaarde zijn voor het archeologisch inzicht in de omgeving en leiden tot een echte kenniswinst kunnen uit een onderzoek in het kader van deze vergunningsaanvraag nooit voortvloeien. Het potentieel op kennisvermeerdering is hier zeer klein.

Indien er in de toekomst een andere vergunningsaanvraag wordt opgesteld voor dit terrein, waarbij de geplande werken wel dieper gaan dan 55cm onder maaiveld, dient dit advies uiteraard opnieuw geëvalueerd te worden.

2.4 Conclusie

De initiatiefnemer plant de realisatie van een parkeergelegenheid in de gemeente Erembodegem. De landschappelijke situatie indiceert samen met de gekende archeologische waarden een aanzienlijk archeologisch potentieel. Bodemonderzoek toont echter een verstoring van de bodem aan tot op diepte van 55cm onder maaiveld. Gezien de geplande werken niet dieper zullen reiken dan 50cm onder maaiveld, kan verder archeologisch onderzoek niet zinvol zijn.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt